

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.06.2006, sp. zn. 8 Tdo 732/2006, ECLI:CZ:NS:2006:8.TDO.732.2006.1

Číslo: 39/2007

Právní věta: Skutečnost, že mladistvý je členem společné domácnosti spolu se svými rodiči a tito mají vůči němu vyživovací povinnost, neznamená, že by určitá část jejich majetku byla ve vlastnictví mladistvého. Požadoval-li tedy mladistvý na svých rodičích vydání finančních prostředků pod pohrůžkou násilí, dopustil se provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., neboť tyto finanční prostředky byly pro něj věci cizí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.06.2006

Spisová značka: 8 Tdo 732/2006

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Loupež

Předpisy: § 234 odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání ml. M. S. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, soudu pro mládež, ze dne 26. 1. 2006, sp. zn. 4 Tmo 325/2005, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně, soudu pro mládež, pod sp. zn. 1 Tm 46/2005.

Z odůvodnění:

Obviněný mladistvý M. S. (dále převážně jen „mladistvý“) byl rozsudkem Okresního soudu v Novém Jičíně, soudu pro mládež, ze dne 19. 10. 2005, sp. zn. 1 Tm 46/2005, uznán vinným, že

„1) dne 18. 2. 2005 kolem 15.30 hod. v H., ve svém trvalém bydlišti v bytě jeho rodičů, po vypití čtyř piv a po předchozí slovní rozepři v úmyslu donutit své rodiče D. S. a M. S. k vydání peněz, přišel do obývacího pokoje s kuchyňským nožem v ruce, aby je zastrašil, a křikem po nich požadoval vydání peněz na zábavu,

2) dne 6. 6. 2005 kolem 21.55 hod. v H. se na parkovišti v podnapilém stavu za použití násilí pokusil vniknout do zde zaparkovaného osobního motorového vozidla zn. Š 120 poškozeného J. O., v úmyslu přespát ve vozidle, a to takovým způsobem, že nejprve tahem zkoušel uzamčení dveří, zavazadlového

prostoru a kapoty motoru a poté vytáhl těsnící gumu okna dveří řidiče, a když se mu do vozidla nepodařilo vniknout, přistoupil k dalšímu zde zaparkovanému osobnímu motorovému vozidlu zn. Fiat Stilo poškozené V. U., do kterého se pokoušel vniknout stejným způsobem, což se mu také nepodařilo a z místa poté odešel, přičemž nebyla způsobena žádná škoda.“

Takto zjištěné jednání mladistvého soud prvního stupně právně kvalifikoval v bodě 1) jako provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a v bodě 2) jako pokus provinění neoprávněného užívání cizí věci podle § 8 odst. 1 k § 249 odst. 1 tr. zák. Za to jej odsoudil podle § 234 odst. 1, § 35 odst. 1 tr. zák. a § 31 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů (dále převážně jen „zák. č. 218/2003 Sb.“), k úhrnnému trestnímu opatření odnětí svobody v trvání jednoho roku a tří měsíců, jehož výkon podle § 58 odst. 1 tr. zák., § 33 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvou let. Podle § 22 odst. 1 písm. a), b) a c) zák. č. 218/2003 Sb. soud mladistvému současně uložil ochrannou výchovu.

Odvolání mladistvého, které podal proti odsuzujícímu rozsudku, Krajský soud v Ostravě, soud pro mládež, ve veřejném zasedání konaném dne 26. 1. 2006 usnesením sp. zn. 4 Tmo 325/2005 jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

Uvedené usnesení odvolacího soudu ve spojení s rozsudkem soudu prvního stupně mladistvý napadl prostřednictvím obhájce JUDr. J. Ch. dovoláním, v němž označil dovolací důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř.

Po připomenutí teoretických závěrů týkajících se některých principů trestního řízení, podstaty provinění loupeže podle § 234 tr. zák. a obsahového vymezení pojmu domácnost podle § 115 obč. zák. mladistvý namítl (aniž rozlišil uplatněné dovolací důvody), že v případě obou skutků, jimiž byl uznán vinným, nebyl ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. pro nedostatek rozumové a mravní vyspělosti trestně odpovědný. S poukazem na závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, vypracovaného znalci MUDr. M. F. a MUDr. M. C., podle nichž jsou prý jeho rozumové schopnosti průměrné, dovolatel tvrdil, že nemohl rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost. Dále polemizoval se závěry soudů obou stupňů ohledně existence materiální stránky předmětných skutků a měl za to, že stupeň nebezpečnosti jeho jednání pro společnost je pouze malý, nikoli však vyšší než malý, neboť v důsledku jeho jednání byl zájem společnosti na ochraně osobní svobody a majetku dotčen pouze v nepatrné míře. Poukázal na údajně rozdílný popis skutku právně kvalifikovaného jako provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. v usnesení o zahájení trestního stíhání a v obžalobě.

V další části svého mimořádného opravného prostředku mladistvý vyslovil názor, že nebyly naplněny veškeré formální znaky provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Konkrétně neshledal naplnění subjektivní stránky a namítl, že shromážděnými důkazy nebylo prokázáno, že by v průběhu vytýkaného jednání existoval jeho přímý či nepřímý úmysl útočit jednak na osobní svobodu svých rodičů a jednak na cizí majetek. Nebylo prý vyvráceno jeho tvrzení, že matce ani otci nevyhrožoval zabitím či podřezáním a že se jednalo o běžnou domácí hádku a mimořádný rozpor v jejich názorech. Domníval se, že požadavek na vydání peněz vznesl výlučně v rámci společné domácnosti podle § 115 obč. zák. a výlučně proti jejím členům, na nichž byl finančně zcela závislý, neboť nebyl výdělečně činný, a proto nelze o požadovaných finančních prostředcích uvažovat jako o cizím majetku. Zároveň konstatoval, že nenarušil objekt tohoto provinění a nezpůsobil odpovídající následek, a to proto, že pokud požadoval vydání peněz ze společné domácnosti, pak peníze patřící do společné domácnosti nelze posuzovat jako cizí majetek. Nedomáhal se tudíž vydání majetku cizího, ale majetku, na který měl rovněž v určitém smyslu nárok.

Mladistvý doplnil, že s ohledem na to, že jeho rodiče v průběhu celého trestního řízení odmítli

vypovídat, neexistuje mimo jeho vlastní výpovědi žádný důkaz, který by jej ze spáchání uvedeného skutku usvědčoval. Za této situace se měl soud řídit zásadou „in dubio pro reo“, v pochybnostech přisvědčit jeho tvrzení a nikoli vycházet z nepodložených subjektivních domněnek. V dalším namítl, že skutková zjištění soudu nekorespondují s provedenými důkazy a že soud vedl zcela jednostranné dokazování zaměřené výlučně na uznání jej vinným.

K jednání právně posouzenému jako pokus provinění neoprávněného užívání cizí věci podle § 8 odst. 1 k § 249 odst. 1 tr. zák. mladistvý poznamenal, že neměl v úmyslu užívat uvedená vozidla k jízdě, chtěl užívat pouze vnitřní prostor (resp. interiér) těchto vozidel, a to jen k jednomu přespání. Mělo se jednat o jednorázové jednání, které nebylo dokonáno, a vlastníkům těchto vozidel nebyl nikterak ztížen ani znemožněn výkon jejich dispozičních práv, neboť vozidla zůstala zaparkována na původním místě.

Ze všech shora uvedených důvodů se mladistvý domáhal posouzení svého jednání toliko jako přestupku, a to v případě provinění loupeže jako přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), a v případě pokusu provinění neoprávněného užívání cizí věci jako přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích. Z důvodu marného uplynutí zákonné roční promlčecí lhůty k projednání těchto přestupků mladistvý vyjádřil přesvědčení, že měl být podle § 226 písm. e) tr. ř. zproštěn obžaloby (to ve vztahu ke skutku pod bodem 1/ odsuzujícího rozsudku), resp. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn návrhu na potrestání (to ve vztahu ke skutku pod bodem 2/ citovaného rozsudku).

V závěru svého podání mladistvý navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil v celém rozsahu usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 1. 2006, sp. zn. (chybně uvedeno č. j.) 4 Tmo 325/2005, včetně rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 19. 10. 2005, sp. zn. 1 Tm 46/2005, a aby sám podle § 265m tr. ř. rozhodl tak, že jej podle § 226 písm. b) tr. ř., případně podle § 226 písm. e) tr. ř. obžaloby pro oba skutky zproští.

Státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření zařadila podání mladistvého do kategorie dovolání zjevně neopodstatněných. Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., zaujala názor, že jej mladistvý neuplatnil relevantně, neboť neuvedl žádnou námitku, která by jej mohla zakládat. Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. státní zástupkyně konstatovala, že jej obsahově naplňují pouze ty výhrady, jimiž mladistvý zpochybnil stupeň společenské nebezpečnosti obou skutků a jestliže brojil proti existenci objektivní stránky a následku provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Takové výhrady však zhodnotila jako nedůvodné, a proto navrhla, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl a aby tak učinil podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací dospěl k následujícím závěrům.

Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda mladistvým uplatněné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g) tr. ř. lze považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

Z vymezení důvodů dovolání v ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. vyplývá, že důvodem dovolání nemůže být nesprávné skutkové zjištění ani nesprávné hodnocení důkazů, byť to zákon explicitně nestanoví, a to vzhledem k tomu, že právní posouzení skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazuje na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozhodnutí a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. Tento názor lze jednoznačně dovodit s ohledem na jednotlivé důvody dovolání vymezené v citovaném ustanovení, zejména pak s ohledem na důvod uvedený v § 265b odst.

1 písm. g) tr. ř. Podle tohoto ustanovení důvod dovolání je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z vymezení obsahu dovolání v ustanovení § 265f odst. 1, 2 tr. ř. a zejména ze znění ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je třeba dovodit, že z hlediska § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. nepostačuje pouhé formální uvedení některého z důvodů vymezených v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. odkazem na toto zákonné ustanovení, ale tento důvod musí být také skutečně v podaném dovolání tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen ve výroku napadeného rozhodnutí.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., je dán tehdy, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné. Nepřípustnost trestního stíhání je upravena v § 11 odst. 1 tr. ř., podle něhož trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, jestliže existuje některý z důvodů taxativně uvedených v tomto ustanovení trestního řádu. S poukazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. lze proto dovolání podat jen tehdy, bylo-li proti obviněnému vedeno trestní stíhání, ač tomu bránila existence některého z důvodů nepřípustnosti trestního stíhání, které jsou uvedeny v § 11 odst. 1 písm. a) až j) tr. ř.

Mladistvý založil námitku o nepřípustnosti svého trestního stíhání a naplnění jmenovaného dovolacího důvodu jednak na úvaze, že jeho trestní odpovědnost oběma skutky z důvodu nedostatku rozumové a mravní vyspělosti zanikla, a jednak na tvrzení, že nebyly splněny všechny formální (tj. subjektivní a objektivní stránka) a materiální znaky provinění, jimiž byl uznán vinným.

K takto formulované námitce je třeba zdůraznit, že § 11 odst. 1 tr. ř. je jediným ustanovením, v němž trestní řád taxativním způsobem vypočítává důvody nepřípustnosti trestního stíhání. V uvedeném zákonném ustanovení pod písmeny a) až j) však není uveden důvod nepřípustnosti trestního stíhání, jenž by spočíval buď v nesprávném posouzení otázek zániku trestní odpovědnosti z důvodu nedostatku rozumové a mravní vyspělosti mladistvého, nebo v chybném právním posouzení skutku. Takto namítané vady proto nelze v žádném případě akceptovat jako důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

V pořadí druhým dovolacím důvodem, na nějž mladistvý ve svém dovolání odkázal, byl ten, který je uveden v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a podle nějž napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Pokud mladistvý opřel své dovolání o námitky, kterými se opakovaně (stejně jako v předchozím řízení) snažil zpochybnit skutkový stav, který byl zjištěn soudem prvního stupně a potvrzen soudem odvolacím, nevytýkal soudům, že by na základě zjištěného a v rozhodnutích popsáno skutkového stavu tyto otázky po právní stránce nesprávně vyhodnotily, ale požadoval, aby byla vzata do úvahy jeho obhajoba a jím provedené zhodnocení provedených důkazů. Tak tomu bylo nejen v případě jeho tvrzení, popřel-li spáchání skutku uvedeného pod bodem 1) odsuzujícího rozsudku s tím, že soud jej uznal vinným toliko na základě subjektivních domněnek, které nebyly podloženy žádným z jiných usvědčujících důkazů (mimo jeho vlastní výpovědi), že soud vedl jednostranně zaměřené dokazování s cílem uznat jej vinným a že skutková zjištění neodpovídají provedeným důkazům, ale i v případě jeho argumentů, že v době spáchání uvedených provinění nebyl na takové rozumové a mravní úrovni, aby byl schopen rozpoznat společenskou závažnost svého jednání, že si neuvědomoval, že jeho jednání je trestné, a že neměl v úmyslu uvedené skutky spáchat.

Jde o to, že mladistvý v uvedeném rozsahu neuplatnil námitky právní, které by se týkaly otázky tzv. právního posouzení skutků, jimiž byl uznán vinným, ale pouze námitky skutkové, jejichž

prostřednictvím prvotně požadoval změnu skutkových zjištění ve svůj prospěch, a teprve následně vyvozoval nesprávné právní hodnocení předmětných skutků. Námitky skutkové však nezakládají žádný z důvodů dovolání podle § 265b tr. ř., a proto ve vztahu k nim neexistuje zákonná povinnost Nejvyššího soudu dovolání přezkoumat (srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. II. ÚS 651/2002).

Pouze pro úplnost Nejvyšší soud poznamenává, že obsahově shodnými námitkami mladistvého směřujícími proti zhodnocení jeho rozumové a mravní úrovně a závěru soudů o jeho vědomí toho, že jeho jednání je trestné, se již v předchozích stádiích řízení pečlivě zabývaly soudy obou stupňů a náležitě se s nimi vypořádaly. Své právní úvahy soudy opřely zejména o závěry znaleckého posudku z oboru psychiatrie, podle nichž mladistvý netrpí a ani v minulosti netrpěl žádnou duševní chorobou a jednal ve stavu prosté opilosti lehkého stupně, přičemž mohl plně rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost a jeho schopnost své jednání ovládat mohla být snížena jen lehce a nepodstatně. Dále přihlédly k věku mladistvého v době spáchání uvedených skutků, kdy dosáhl téměř sedmnácti let, a zohlednily rovněž prostředí a rodinné zázemí, z něhož mladistvý pochází a jež nelze rozhodně označit za zaostalé. K těmto okolnostem dále přistoupilo zjištění, že mladistvý byl v minulosti opakovaně projednáván pro přestupek, a to mimo jiné pro přestupek proti majetku, když se choval vulgárně i vůči svým spolužákům, které zastrašoval. Na základě těchto skutečností soudy dospěly k závěru, že mladistvý v době svého jednání věděl zcela přesně, že jeho jednání je trestné a že zejména vlastnictví finančních prostředků jeho rodiče je pro něj nedotknutelné a nelze se jich zmocnit ani za použití fyzického násilí.

Na závěry soudů obou stupňů postačí pro stručnost poukázat, i pokud se týče mladistvým zpochybňované existence jeho zavinění dopustit se uvedených provinění. Tuto námitku nebylo možno stejně tak hodnotit jinak než jako námitku směřující v první řadě do skutkových zjištění soudů obou stupňů, neboť již v popisu skutku obsaženém ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku, jímž je Nejvyšší soud v dovolacím řízení vázán, je výslovně uvedeno, že mladistvý ve vztahu ke skutku pod bodem 1) „... po předchozí slovní rozepři v úmyslu donutit své rodiče ...“ a ve vztahu ke skutku pod bodem 2) „...v podnapilém stavu za použití násilí se pokusil v úmyslu přespat ve vozidle vniknout do zde zaparkovaného vozidla ...“

Výlučně do skutkových zjištění a hodnocení provedených důkazů směřuje také námitka mladistvého, že soud v řízení porušil zásadu „in dubio pro reo“ a v případě pochybností automaticky přisvědčil tvrzení poškozeného. Je tomu tak proto, že uvedené pravidlo vyplývá ze zásady presumpce neviny zakotvené v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a § 2 odst. 2 tr. ř. a má tedy vztah pouze ke zjištění skutkového stavu věci na základě provedeného dokazování, a to bez důvodných pochybností (§ 2 odst. 5 tr. ř.), kdy platí „v pochybnostech ve prospěch obviněného“. Je tudíž zjevné, že toto pravidlo se týká právě jen otázek skutkových, nikoliv otázky právního posouzení skutku či otázky jiného hmotně právního posouzení, jak mladistvý ve svém dovolání naznačil.

Pokud by mladistvý uplatnil pouze tyto námitky, Nejvyšší soud by musel jeho mimořádný opravný prostředek ve smyslu § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítnout jako podaný z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

Deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl relevantně uplatněn v té části dovolání, v níž mladistvý vytkl jednak to, že soudy obou stupňů neposoudily oba skutky toliko jako přestupky, a to z důvodu jejich nízké společenské nebezpečnosti, a dále jestliže ve vztahu ke skutku pod bodem 1) odsuzujícího rozsudku zpochybnil existenci objektivní stránky a následku provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Takto formulovanými námitkami mladistvý uplatnil výhradu nesprávného právního posouzení skutků, jimiž byl uznán vinným, a Nejvyšší soud shledal, že takové argumenty by mohly označený zákonný dovolací důvod obsažený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zakládat. Dále se proto zabýval otázkou, zda podané dovolání je v tomto ohledu opodstatněné, dospěl

však k závěru, že dovolací argumentace mladistvého nemůže obstát.

Nejprve je zapotřebí v obecné rovině uvést, že trestným činem je podle § 3 odst. 1 tr. zák. pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně.

Podle § 6 odst. 1, 2 zák. č. 218/2003 Sb. se trestný čin spáchaný mladistvým nazývá proviněním. Čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně, není proviněním, jestliže je spáchán mladistvým a stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý.

Z citace těchto zákonných ustanovení vyplývá, že čin mladistvého může být posouzen jako provinění, jen je-li jeho stupeň nebezpečnosti pro společnost vyšší než malý. To znamená, že jednání, která v konkrétní podobě nedosahují určité minimální výše nebezpečnosti pro společnost, u mladistvých stupněm označeným jako malý, nejsou vůbec proviněními, i když jinak mají znaky některé skutkové podstaty provinění popsané v trestním zákoně. Přitom zásadně platí, že stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, jehož se dopustil mladistvý, se při posuzování viny pachatele určuje stejně jako u dospělých, tj. podle zásad uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák. Podle tohoto ustanovení je stupeň nebezpečnosti činu pro společnost určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jejího zavinění a její pohnutkou.

Nebezpečnost činu pro společnost je tedy materiální podmínkou, která musí být splněna, aby šlo o provinění. Z ustanovení § 3 odst. 1 v souvislosti s ustanovením § 1 tr. zák. vyplývá, že nebezpečnost činu pro společnost je v zásadě dána tím, že takový čin porušuje nebo ohrožuje zájmy chráněné trestním zákonem. S ohledem na projednávanou věc je podstatné, že při určování stupně nebezpečnosti provinění pro společnost soud pro mládež nepřihlíží jen k okolnostem, které zakládají znaky provinění, kterým byl mladistvý uznán vinným, nýbrž i k dalším okolnostem, které sice nejsou nutné k naplnění znaků provinění, charakterizují však spáchaný skutek nebo jeho pachatele a mají vliv na jejich konkrétní společenskou nebezpečnost (srov. rozh. č. 13/1973 Sb. rozh. tr.).

Při úvahách o tom, zda mladistvý naplnil materiální znak provinění, jimiž byl uznán vinným, tedy zda jím spáchané činy dosahovaly vyššího stupně nebezpečnosti pro společnost, než je stupeň malý, je nutno vycházet ze skutečnosti, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti činu pro společnost - a to ve vztahu k mladistvému - zpravidla vyšší než malý.

Ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák. se proto uplatní jen tehdy, když stupeň nebezpečnosti činu pro společnost v konkrétním případě, přestože byly naplněny formální znaky určité skutkové podstaty, nedosáhne stupně odpovídajícího dolní hranici typové nebezpečnosti činu pro společnost, když tedy nebude odpovídat ani nejlehčím běžně se vyskytujícím případům trestného činu této skutkové podstaty. O takovou situaci se však v daném případě nejednalo, neboť skutkové okolnosti, za nichž se mladistvý provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a pokusu provinění neoprávněného užívání cizí věci podle § 8 odst. 1 k § 249 odst. 1 tr. zák. dopustil, stupeň nebezpečnosti jeho činů nijak výrazně nesnižují. Rozhodně nelze přisvědčit námitkám mladistvého, že ve vztahu k oběma skutkům porušil zájmy chráněné zákonem pouze v nepatrné míře s tím, že se v případě skutku pod bodem 1) odsuzujícího rozsudku jednalo pouze o běžnou domácí hádku a že v případě skutku pod bodem 2) uvedeného rozsudku chtěl využít pouze interiér uvedených vozidel, a to proto, aby v nich mohl přespát, nikoli je užít k jízdě.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně, jež plně respektoval i soud odvolací, se mladistvý skutku pod bodem 1) odsuzujícího rozsudku dopustil v podstatě tím, že po svých rodičích požadoval poskytnutí určité finanční hotovosti na zábavu, držel přitom v ruce nůž, s jehož pomocí ve spojení s pohružkami použití násilí se vydání peněz dožadoval, a skutku pod bodem 2) tohoto rozsudku tím, že

se za použití násilí pokusil vniknout do uvedených osobních vozidel, kde chtěl přespat, což se mu však nepodařilo, přičemž v obou případech byl pod vlivem alkoholu.

Právě z takto popsaných okolností je zcela evidentní, že předpoklad existence zákonem požadovaného stupně nebezpečnosti jednání mladistvého pro společnost byl v tomto případě zjevně naplněn. Tento závěr je odůvodněn ve vztahu ke skutku pod bodem 1) odsuzujícího rozsudku zejména razancí jednání, s níž mladistvý požadoval na svých rodičích vydání předmětných finančních prostředků, když s kuchyňským nožem v ruce zvýraznil pohružku použití násilí. O této razanci svědčí i to, že se před ním musela jeho matka uzavřít v samostatné místnosti a otec přivolal policii. Pokud jde o skutek pod bodem 2) rozsudku soudu prvního stupně, je třeba uvést, že tvrzení mladistvého o tom, že chtěl v předmětných vozidlech pouze přespat, nikoli je použít k jízdě, nemá na hodnocení stupně společenské nebezpečnosti jeho jednání žádný dopad. Nejde jen o to, že naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu nespočívá výhradně ve zmocnění se cizího motorového vozidla s úmyslem se svézt a pak je opustit, ale též v přechodném užívání cizí věci, přičemž tuto podmínku mladistvý svým jednáním nepochybně naplnil, ale také o to, že mladistvý svým jednáním dal zcela jasně najevo svůj zcela lhostejný vztah k cizímu majetku, do kterého se pokoušel za použití násilí vniknout a bez souhlasu majitelů uvedená vozidla přechodně užívat, byť jen za účelem přespání.

Na základě těchto důvodů nelze argumenty mladistvého, pokud vyjádřil nesouhlasné stanovisko s naplněním materiální podmínky provinění, jimiž byl uznán vinným, přijmout.

Dále se Nejvyšší soud zabýval těmi výhradami mladistvého, jimiž brojil proti existenci objektivní stránky a následku u provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák.

K tomu je v obecné rovině nejprve třeba uvést, že provinění loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. ve spojení s § 6 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. se dopustí, kdo proti jinému užije násilí nebo pohružky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci.

S ohledem na uplatněné námitky má význam především to, že objektivní stránka tohoto provinění záleží v použití násilí nebo pohružky bezprostředního násilí jakožto prostředků k překonání kladeného nebo očekávaného odporu napadené osoby. Předmětem ochrany je zde jednak osobní svoboda jedince a jednak majetek, jehož se pachatel chce zmocnit.

Mladistvý v této části dovolání poukazoval na to, že ke dni spáchání uvedeného provinění tvořil se svými rodiči společnou domácnost podle § 115 obč. zák. a byl na rodičích zcela ekonomicky závislý, neboť neměl zajištěn žádný zdroj příjmů. Dovožoval, že měl nárok na určitý podíl na majetku patřícího do společné domácnosti, a proto domáhal-li se vydání určité finanční částky, nejednalo se o věci cizí, ale o věci, na něž měl jako člen společné domácnosti oprávněný nárok.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že ani těmto tvrzením mladistvého nelze přitakat.

Mladistvého nic neopravňovalo domáhat se na svých rodičích vydání finanční hotovosti a už vůbec nebyl oprávněn jednat tak neadekvátním způsobem, jak jej zjistily a ve skutkové větě výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně popsaly soudy obou stupňů. Nelze nezaznamenat, že shodnou námitku již mladistvý opakovaně uplatnil v předchozích stadiích řízení a z odůvodnění rozhodnutí soudů prvního a druhého předsvědčivě vyplývá, jakými úvahami byly vedeny, dovodily-li, že finanční prostředky, jejichž vydání mladistvý po svých rodičích požadoval, byly ve vztahu k němu věci cizí.

Zcela nepřipadný je odkaz mladistvého na ustanovení § 115 obč. zák., který upravuje pojem tzv. domácnosti a uvádí, že domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Citované ustanovení jednak neřeší otázku vlastnictví věcí, které náležejí rodičům, a jednak je nelze v této věci aplikovat, neboť mladistvý nepožadoval peníze od rodičů na

nějakou odůvodněnou potřebu, ale na zábavu.

Na uvedeném závěru o neoprávněnosti jednání mladistvého nemůže nic změnit ani to, že podle § 85 odst. 1 zákona o rodině mají rodiče vůči dětem vyživovací povinnost, která trvá do té doby, dokud nejsou děti samy schopny se živit. Ačkoli jsou rodiče povinni vůči svým dětem vyživovací povinností, není možné usuzovat na to, že by určitá část jejich majetku patřila jejich dětem a ty ji mohly nárokovat, zvláště pak takovým způsobem, jak to učinil mladistvý.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud zjevně neopodstatněné dovolání mladistvého podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.